

Suursaari

**Valokuvaaja Juha Metson
vv. 2002–2007 ottamia
valokuvia mystisestä Suursaaresta.**

Juha Metson valokuvia Suursaaresta esillä Salpalinja-museolla

Valokuvaaja Juha Metson Suursaari-aiheinen valokuvanäyttely on nähtävillä Miehikkälän Salpalinja-museolla kesäkuun 5. päivästä 2024 alkaen. Suursaari kuului aiemmin Suomelle, mutta saari menetettiin Neuvostoliitolle viime sotien jälkeen. Juha Metso pääsi käymään saarella 2000-luvun alussa seitsemän kertaa. Metson retket poikivat kirjan sekä valokuvanäyttelyn, jonka kuvissa esittäytyy muistojen Suursaari, sen luonto, nykytila ja ihmiset.

Salpalinja-museo hankki 15 valokuvaa sisältävän Suursaari-kuvasarjan, joista museon kahvilaan valittiin esille 12. Näyttelyyn on vapaa pääsy ja se on esillä koko kesäkauden syyskuun loppuun.

Neljänkymmenen kilometrin päässä Kotkasta sijaitsee mystinen Suursaari, joka aikoinaan kukoisti turismilla, mutta jonne nykyään on harvoilla pääsyä. Kymiläislähtöiselle Juha Metsolle Suursaari on ollut tuttu näky pienestä pitäen.

– Koko ikäni olen katsellut Suursaaren mahtavaa silhuettia taivaanrannassa ja miettinyt, että tuonne kun jonain päivänä pääsisi.

- Se oli sellainen pikkupojan unelma, **Juha Metso** muistelee. Ja Metsohan pääsi.

Vuonna 2002 miehelle avautui mahdollisuus tutustua saareen, jonka Suomi joutui luovuttamaan Neuvostoliitolle Pariisin rauhassa 1947.

Yhdentoista kilometrin pituisella ja 1-3 kilometrin levyisellä saarella Metso kohtasi kiehtovan luonnon.

– Etukäteen odotin saaren sisältöä ja biologista puolta – odotukset täyttyivät täysin! Yllätyin, että se oli luonnontilassa makaava saari. Ihmiset olivat vähissä: pohjoiskärjessä oli kymmenen varusmiestä ja majakanvartija rouvansa kanssa, eteläkärjessä yksi majakanvartija, Metso kertoo.

Alle sata vuotta sitten saari oli kovin erilainen kuin nykyään. Suursaarella ei Juha Metson mukaan ole juuri mitään suomalaisten rakennelmia jäljellä, joitain kivijalkoja lukuun ottamatta. Sodat ovat jättäneet jälkensä.

– Kun saari pysähtyy niin sanotusti paikalleen muutamaksi kymmeneksi vuodeksi, on hienoa nähdä, miten luonto on muovautunut, Metso kuvailee.

– Suurkylän Kasinosta on muutamia suomalaisten rakentamia seiniä vielä pystyssä. Sitten on Neuvostoliiton aikana rakennettua uutta tiilikiviseinää. Sekin on omalla tavallaan tragikoomista. Joskus kuva voi kertoa enemmän kuin tuhat sanaa, ja tässä se pitää paikkaansa.

Viimeisen kerran Metso kävi Suursaarella vuonna 2007. Venäjä on 2010-luvulla lissännyt aktiivisuuttaan Suomenlahdella ja Suursaareen valmistui uusi, salainen tutka-asema. Nykyään saari onkin suljettu ulkopuolisilta.

Juha Metso on luonnon, luonteen ja tunteen tulkki

Juha Metso (s. 1965) on pitkän ja merkittävän uran tehnyt valokuvataiteilija. Hän on pitänyt yli kolmen vuosikymmen aikana liki sata yksityisnäyttelyä Suomessa, Euroopassa, Venäjällä ja Amerikan mantereella. Metson laaja ja monipuolinen tuotanto sisältää 34 kirjaa sekä lukuisia esiintymisiä, performansseja, videoinstallaatioita, tilataideteoksia sekä dokumentti- ja musiikkielokuvia. Hän on työskennellyt taiteilijana yli 60 maassa, joista monet ovat entisen Neuvostoliiton alueella.

Metso valmistui vuonna 1991 Lahden taideteollisesta opistosta (muotoiluinstituutti) artenomi-kurssinsa parhaana. Lopputyö ”Totta” oli valokuvaperformanssi, jossa hän kuvasi yli sata ihmistä kotkalaisella kaatopaikalla. Teos oli Fotofinlandia-ehdokkaana.

Myöhemmin Metso väänsi teoksissaan kättä Art in Form -näyttelyprojektissa muun muassa valokuvaaja Annie Leibovitzin, kuvataiteilija Christian Boltanskin ja muusikko Veikko Lavin kanssa. Metson kameran eteen ovat päätyneet lukuisat muusikot, bändit sekä maailman johtajat. Kerronnan intiimeimmässä ytimessä ovat kuitenkin olleet aina tavalliset ihmiset, olivat he sitten Suomessa, Karjalassa, Kabulissa tai Beninissä.

Visuaalisen viestinnän dosentti Hannu Vanhanen kuvaa Metsoa monisärmäiseksi kaikki tai ei mitään -persoonaksi, jonka kuvat ovat intensiivisiä, väriskaalaltaan niukoja, mustanpuhuvia ja voimakkaita kompositioita.

Metson henkilökohtaisesti tärkeimpiin töihin kuuluvat lukuisat kuvausretket Venäjälle ja erityisesti menetettyyn Suursaareen, josta on syntynyt kaksi kirjaa sekä useita näyttelyitä. Suursaaren dokumentointi oli valtakunnallisesti merkittävän historian tallentamista seuraaville sukupolville.

Metso on ollut edelläkävijä luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön muutoksen kuvaajana. Vuonna 2015 hänet palkittiin New Yorkissa Creative Climate Awardseissa ”Jää-jää (Ice-Stay)” -näyttelystä, joka otti kantaa ilmastonmuutokseen.

Lintujen ja luonnon seuranta lapsuudesta alkaen oli alkusysäys nuoren Metson kiinnostukselle valokuvaajaksi ryhtymiseen. 1981 Metso sai Helsingin yliopistosta eläintieteen laitoksen myöntämän lintujen rengastusluvan.

Ympyrä sulkeutui syksyllä 2021 kun Metso kuvasi lapsuutensa suuren innoittajan, valokuvaaja Hannu Hautalan Legendan perintö -kirjaan, dokumenttielokuvaksi sekä näyttelyksi. Metso heijasti Hautalan tunnettuja luontokuvia ikääntyneen kuvaajan vartalolle.

Tutkija Kati Lintonen kuvasi teoksia shamanistisiksi ja asetti Metson I.K. Inhan perinnön jatkajaksi.

Sielunmessu-kirjassa (2019) Metso tallensi toisen esikuvansa, ympäristöfilosofi Pentti Linkolan viimeisiä kuukausia eläväksi ja runolliseksi testamentiksi, jossa mustavalkoiset kuvat piirtävät ääri viivoja Linkolan ajankohtaistettuihin pamflettiteksteihin.

Toimittaja-kuraattori Riitta Raatikaisen mukaan Metson kuvilla on kyky liikkua ajassa. Hänen kuvissaan menneisyys keskustelelee nykyisyyden kanssa. Kuvissa on aina läsnä myös historia.

Intendentti Leena Rätty ja Salon taidemuseota johtanut Laura Luostarinen sanovat, että Metson taiteilijatoiminnassa on sisua, johon sisältyy peräänantamattomuutta tavoitteen saavuttamiseksi ja että hänellä on kokonaisvaltaista asennetta valokuvaukseen taiteen lajina.

Metson alaa ovat olleet myös performanssit yksin ja erilaisten kuvataideryhmien kanssa kuten PeukaLoiset, Jätkät ja Taideahtaajat, joka esiintyi kutsuttuna taidemuseo Arkenin avajaisissa Tanskassa 1996.

Metso toimi performanssien ohjaajana, minkä lisäksi hän on ohjannut kaikki tekemänsä musiikkivideot sekä dokumentti- ja lyhytelokuvat.

Oman taiteilijuutensa lisäksi Metso on pyrkinyt viemään eteenpäin koko taiteen alaa Suomessa. Hän oli yksi Kotkan valokuvakeskuksen perustajista ja kuratoi siellä kymmeniä näyttelyitä. Hän on luennoinut alasta sekä pitänyt lukuisia työpajoja. Työllään hän on tukenut ja mentoroinut uusia lahjakkuuksia sekä syventänyt kollegojensa osaamista. Nykyisin Metso asuu Helsingissä taiteilijoiden Ars Longa -senioritalossa.

Metson teoksia on Suomen valtion, Suomen valokuvataiteen museon sekä useiden kaupunkien taidemuseoiden kokoelmissa. Hänen työnsä on tunnustettu lukuisia kertoja erilaisilla palkinnoilla ja Fotofinlandia-finaalissa hän on ollut kolmesti.